

درست است که ما تولیدکننده انرژی محسوب می شویم اما در حال حاضر کشوری هستیم که دارای صنایع مادر مثل فولاد، مس، نفت و گازیم. باید به فکراین باشیم که به عنوان یکی از بازیگران اصلی حوزه انرژی و معدن افغانستان ورود کنیم

طبیعتاً و قاعدتاً بازار به سمت قاچاق میل پیدا می کند. این میل نه تنها از سمت ما، بلکه از سمت خود افغان ها هم وجود دارد. افغان ها ترجیح شان این است که این موضوع را به صورت چمدانی انجام دهند؛ چرا؟ به خاطر اینکه سازگار آن سمت با توجه به تغییرات عمده و زیادی که اینها در بحث موضوعات گمرکی شان دارند، دردسرساز و مشکل ساز می شود برای افرادی که دارند به عنوان اسماً تاجر در این حوزه فعالیت می کنند. نمونه ای از فساد بخش تجاری اش را خدمت شما عرض کردم.

برآورد شما از نقش افغانستان در حوزه مواد معدنی در آینده جهان چیست؟

جهان به سمتی می رود که هر روز نیازش به انرژی بیشتر می شود. علاوه بر آن نکته تأسف باری برای نوع بشر وجود دارد، آن هم اینکه متأسفانه ذخایر معدنی ثابت هستند. ذخایر معدنی دیگر تولید نمی شوند. الان مسأله مهم این است که چه کشوری بازیگر حوزه انرژی و معدن افغانستان، بالاخص معادن فلزی خواهد بود؟ چین همجه بسیار سنگینی را شروع کرده تا بتواند به حوزه معدن کاری افغانستان ورود کند. چین ارزش این ذخایر را به خوبی می داند. شناسایی ذخایر، خودش داده های بسیار ارزشمندی است که اگر به صورت کامل در اختیار باشد و توانمندی و قدرت این راه هم داشته باشی که بازی سیاسی کشوری را به هم بریزی! این به نظر من نتیجه طبیعی اش خیلی مشخص است که هدف آن کشور از به دست آوردن این اطلاعات چه بوده است. درست است که ما تولیدکننده انرژی محسوب می شویم اما در حال حاضر کشوری هستیم که دارای صنایع مادر مثل فولاد، مس، نفت و گازیم. باید به فکراین باشیم که به عنوان یکی از بازیگران اصلی حوزه انرژی و معدن افغانستان ورود کنیم، چرا؟ چون این کشور، کشوری است که اولاً هم مرز ماست، ثانیاً در دسترس ترین ذخایر را برای ما دارد. هیچ کشوری را مثل افغانستان به لحاظ بحث دسترسی ذخایر نداریم. هم دارای مرز بسیار مناسبی با آنها هستیم و هم به لحاظ مساحت و مسافت دارای ارتباط راه آهن با آنها هستیم.

بنابراین می توانیم از پتانسیل این کشور استفاده کنیم. اگر ما استفاده نکنیم مطمئن باشید کشورهای بزرگی مثل چین، امریکا و روسیه نخواهند نشست و قطعاً برنامه دارند و برنامه شان را هم وارد فاز اجرایی کرده اند که بتوانند از حوزه معدن افغانستان به نفع خودشان استفاده کنند. الان ما در جهان نیاز به ذخایر فلزی، ذخایر مس، ذخایر نفت و گاز داریم، الان در جهان نیاز به ذخایر اورانیوم داریم، ذخایر فلزات نادر خاکی و فلزات کمیاب چیزی مثل لیتیوم الان در بازار جهانی، ارزشش از الماس بالاتر است. شما با چنین کشوری طرف هستید، حالا درست است که با جغرافیای خشن و سختی علی الخصوص در نواحی ای که دارای پتانسیل های معدنی در مناطق شمال شرقی، شمال، مرکز و جنوب و جنوب شرق است مواجه هستید، اما به هر حال این وضعیت زمین شناسی و شرایط سخت محیطی، چیزی از ارزش ذخایر افغانستان کم نمی کند. ما با کشوری طرف هستیم که به لحاظ بحث وضعیت حوزه مواد معدنی در جهان می تواند تعیین کننده باشد. چرا؟ چون دارای ذخایر قابل توجه و با عیارهای بسیار خوبی در این زمینه است و ذخایرش بکر هستند، یعنی دست نخورده است.

بنابراین افغانستان به نظر بنده به عنوان کسی که تا حدودی روی این حوزه کار کرده و در